

PRACTICA OMNIVM TERMINORVM ROTAE,

Et aliorum Tribunalium Rom. Cur. omnibus Curialibus necessaria,
& vtilissima.

Vnà cum Festis Palatij.

A Flaminio Parisio Consentino I. V. Doctore
examinata & approbata, atque anno 1585. in lucem ædita.

ROMAE,
Apud Gulielmum Facciottum. 1604.

SUPERIORVM PERMISSV.

***Imprimatur, si placet R. P. Magistro S.
Palatij.***

B. Gypsius Vicesger.

Imprimatur,

***Fr. Paulus de Francis de Neap. socius Re-
uerendiss. P. Magistri S. Pal. Apost.***

3

FLAMMINIVS

PARISIVS

COSENTINVS.

Iureconsultus, & in almo Urbis Gymna-
sio ordinarius professor, Le-
ctori Salutem.

VM mihi, Candide Le-
ctor, casu quodam praesens
libellus, quasi derelictus,
& authoris nomine desti-
tutus in manus incidisset,
non parum adiumenti,
iuris studiosis fore existi-
maui, si eum quamprimum typis tradere
studuissem: est enim introductorius ad pra-
xim omnium Romae tribunalium, quae cum
longe inter se diuersa sint, diuersos quoque
ritus, pandectas ac etiam (ut ita dicam) di-
uersos practicandi modos habere necessarium
est. Maximo itaque onere leuabuntur ij,
qui in iam dictis iudicijs initiari cupiunt:
nam quod prius in varia, tot curiarum pra-
xi vix longi temporis spatio observari pote-
rat, huiusce opusculi commoditate, ac facili-
tate.

tate uno quidem intuitu cognoscitur, & possidetur. iacinto illud temporis, quod mihi hae feriarum intermissione ex publica iuris interpretatione, superfuit, libenter communi utilitati accommodare decreui, ut intelligant iuris studiosi me semper priuatis commodis publicam utilitatem praeponuisse; quod & in posterum, si occasio dabitur multo libentius, auspice Domino, facturum polliceor. Caterum quicumque is fuerit, qui sic perutilem hanc *εἰσαγωγήν* accurate intexuit, siquidem vita functus est, ingentes ei habeantur gratiae; si verò vitalibus adhuc vescitur auris, gandeat suos labores, nostra diligentia, ab obliuionis in curia vindicari. Vale.

5

PRACTICA OMNIUM TERMINORVM ROTAE.

Et aliorum Tribunalium Rom. Cur. omnibus necessaria & utilissimo breuissimo modo nuper in lucem edita.

Ractaturi de modo practicandi in alma Vrbe, operæpretiū est, vt dispiciamus primo quot, & qui sint principales in forensibus negotijs Iudices, & quæ singularum sit facultas, ac iurisdictio.

Quatuor igitur sunt Iudices ordinarij, Gubernator: hic autem facultatem habet procedendi etiam contra forenses, & omnes tam ciuilitè, quàm criminaliter, & pro quacunque summa, solusq. vltimo supplicio delecta ipsa plectendi ius habet: Gubernatoris officium quale sit, & quæ, & quanta sit eius iurisdictio, & in quibus, vide per Vestr. in sua pract. lib. 2. cap. 5.

Auditor Cameræ, qui specialiter est deputatus Iudex Curialium, & executor censurarum, & obligationum in forma Cameræ, iudicium criminale habet: vbi verò delinquentes puniendi sunt pœna corporis afflictiva,

iudicio Gubernatoris imponi solet. In obligationibus in forma Camerae habet iurisdictionem, quacunque summa sit contracta, obligatio.

Auditoris Camerae officium quale sit, de eiusq. auditorio, & iurisdictione, vide eundem Vestr. lib. 2. cap. 4.

Vicarius S. D. N. iudex est Monachorum, & Presbyterorum, monasterium locorum, piorum, ac in specie Hebraeorum Urbis incolarum ordinariam habet facultatem usque ad summam sexaginta aureorum. Ideo consuetum est pro maiori summa procedere coram Gubernatore usque ad sententiam inclusivae, qui, ut dictum est, pro quacunque summa ordinariam iurisdictionem habet.

In obligationibus autem in forma Camerae, si quis vellet procedere ad excommunicationem, declarationem, & publicationem, vigore dictae obligationis, & dubitaret, num possent Vicarius, & Gubernator procedere ad relaxationem litterarum declaratarum vigore dictae obligationis in forma Camerae. Ideo litterarum ipsarum solet dari mandatum executivum.

Senatoris tamen limitata est iurisdictione ad Romanos, & incolas tantum. Idcirco de eo separatim infra erit agendum. De Senatore Urbis, quod sit eius officium, & quanta sit

fit iurisdictionis ipsius, & in quibus, vide per eundem Vestrium, lib. 2. cap. 15.

Accedunt etiam Reuerendissimi Auditores Rotæ, qui sunt duodecim, & ad hunc numerum fuerunt redacti à Sisto quarto, cum prius essent plures; hi Auditores Rotæ vulgo appellantur nunc, cum prius Capellani Papæ dicerentur, eo quòd in Urbem sedentes controuersias rotant, atque examinant: & isti dicuntur habere iurisdictionem ordinariam in cognoscendo, iuxta notata in clementina, Auditor. de rescriptis. tamen secundum Gomesium in compendio sing. pag. 158. ante præsentationem commissionis Auditor cognoscere non potest duplici ratione, vt per eum, de his vide per Vestrium in sua practica lib. 2. cap. 17. & per Gomesiũ in proœm. regu. cancell. pag. 4.

Auditor datus super causam appellationis, & desertionis, si reperiat bene iudicatum, & male appellatum, potest pronunciare bene processum, & male appellatum, secundum Gomesium in reg. de triennali. 9. §. pag. 437.

Item Auditore in causam appellationis, absq. alia noua commissione potest desertionem cognoscere, vt per eundem Gomesium in citato loco.

Auditoribus à die præsentationis commissionum datur iurisdictionis, vide per Go-

mesium in compend. verb. sing. pag. 158.

Auditor remittens causam ad Cancellariam dicitur remittere ad concistorium Papæ: non autem ad Vicecancellarium, & quæ sit ratio vide per eundem Gomesium in proœmio reg. Cancell. pag. 6.

Auditores habent solum Romanam curiam per, &c. & quomodo id procedat, vide per Gomesium in compend. sing. pag. 158.

Auditor proponens causam de more votum non proferit; quia numerum non facit: à Rota, tantum aliquando conceditur propter difficultatem materiæ, & ut causa exitum habeat, secundum Gomes. in reg. de triennali. 9. pag. 349.

Si quis ergo velit debitorem convenire pro quacunque summa curet hoc pacto, ac ordine convenire.

Citetur N. ex aduerso principalis, si principalis est, aliàs procurator: & ita in omnibus citationibus observatur, ut semper constet quis actor sit, & quis reus: nam principales per se agant, vel per procuratores, ad respondendum primo pro prima dilatione ad primam diem instanti tali principali, vel procuratore tali.

Executa vero citatione principalis per mandatarium Curie faciat illam inscribi in manibus actorum notarij, ibique exprimatur summam, quam petit.

Si debitor consuetus primæ citationi non responderit, fiet secunda citatio hoc modo.

Citetur N. ex aduerso principalis ad respondendum secundæ petitioni pro secunda dilatione ; instante tal procuratore, talis, vel principali : & si adhuc reus taceat, fiet tertia citatio.

Citetur N. ex aduerso principalis ad respondendum tertio pro tertia dilacione, aliàs ad videndum decerni mandatum executium contra ipsum. Hoc autem expleto in contumaciam aduersarij non respondentis, datur postea mandatum executoribus, qui afferunt pignora. De mandato Reuerendissimi P. D. almæ vrbis Gubernatoris, vel D. ipsius Locumtenentis ad instantiam N. ex aduerso principalis auferantur de domo, & bonis N. ex aduerso principalis bona valoris centum, & expensarum, in quibus eidem tenetur, prout in actis patet. & ablata ponuntur subastanda, attento quod est citatus, relatus, & contumax. D. Presb. mandatum decreuit, Ideo.

Cum verò dicti mandati facta erit executio, & debitor perseverat in contumacia seruatis, seruandis, citandus, est hoc pacto.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum decerni, vel fieri mandatum de consignandis pignoribus mandatario Curia
ad

10 *Pract. omnium Terminorum*
ad effectum subastandi, ad primam; instan-
te parte. relatione posita dictæ citationis
in manuali notarij actuarij Curia obtinet
inscriptum mandatum de consignandis pi-
gnoribus nuncupatum.

De mandato R. P. D. Gubernatoris Vr-
bis Romæ, vel ipsius Locumtenentis, & ad
instantiam N. principalis tibi executori
Curia, & ad quem spectat, &c. ac mandatū,
quatenus statim visis præsentibus sub no-
stri arbitrij pœna debeas, parti ablata cui-
dam N. ex aduerso principali vni ex Curia
mandatarijs ad effectum illa subastandi rea-
liter, & cū effectum consignasse, attento quòd
ipso citato D. ita mandat. Ideo.

Cum habueris in manibus dictum man-
datum, tunc illud dabis executori, qui sta-
tim consignabit in manibus pignora ablata
reo. Quo facto fiat talis citatio.

Citetur N. ex aduerso principalis ad vi-
dendum mandari subastari pignora ad pri-
mam diem; instante principali.

Alia sequenti die fiet alia citatio, cuius
hæc est forma.

Citetur ex aduerso principales ad viden-
dum deliberari pignora subastata plus offe-
renti, nisi infra decem dies illa reus relue-
rit, vel aliter cum creditore concordauerit,
cum intimatione.

Inti-

Intimetur N. ex aduerso principali qualiter D. mandauit deliberari pignora plus offerenti, nisi infra decem dies reluerit, instante principali.

Elapsis decem diebus mandatarius dabit seu deliberabit pignora plus offerenti, & de ea pecuniæ summa satisfaciet creditori, quæ si non sufficiet, fiet talis citatio.

Citetur N. ex aduerso principalis ad soluendum residuum, aliàs videndum decerni mandatum ad primam, instante principali.

Facta relatione iudex decernet aliud executiuum mādatum pro summa restāte, quod mandatum etiam præsentabitur executori, eoq. executio petet, consignari, pignora subastari, & deliberari, ordine supradictō.

Hic est processus contra contumacem.

Si verò debitor conuentus negauerit, vel aliàs responderit primæ vel secundæ citationi, aduertendū est quomodo respōdeat; cauillōsi enim solēt hoc pacto respōdere. Peto copiam petitionis cum termino, & tunc facias.

Citetur N. ex aduerso principalis ad recipiendū copiam petitionis, & respondēdum affirmatiue, vel negatiue, aliàs tradi mandatum executiuū contra se, instante principali.

Quo facto, nisi aliter responderit, habebis mandatū in contumaciā, vt supra dictum est.

Posset autem reus petere fieri calculum,

&

& tunc ipsum citabis hoc modo .

Citeur N. ex aduerso principalis ad calculandū, calculariq. videndū in iudicio hora Audientia, ad primam instante principali,

Relatione facta dicas . Ego calculo prout in petitione, seu in tanta summa, quā specificabis, eodē die facias eum citari hoc modo.

Citeur N. ex aduerso principalis ad solvendum iuxta formam calculi in actis facta, alias videndum tradi mandatum executium pro summa expressa in calculo ad primam diem, instante principali.

Relatione facta iudex decernet mandatum contra reum secundum calculum.

Sed si reus conuentus negauerit se teneri ad petita per actorem, oportet tunc probare debitum illius, aut per apocam aduersarij prætensi debitoris manu scriptam, & eam tunc producere in iudicium, & dare notario causæ. Deinde citabis aduersarium hoc pacto.

Citeur N. ex aduerso principalis ad dicendum contra iura producta, & repetita, & videndum iurare testes super recognitione, & recognoscendum manum suam, mediante iuramento, & videndum se aggrauari ad primam diem, instante principali.

Relatione facta, si teste habueris cognoscentes manum eius, qui scripsit apocam,

eos notario offeras, ipsisq. apoca ostendatur; etsi illam agnoscant, fac vt notarius a tergo, vel in calce dictæ apocæ scribat hoc pacto: N. recognouit mediante iuramento, manum Antonij in forma.

Si nõ potueris habere testes aduersæ partis, posita relatione supradictæ citationis iudex grauat reum in vno, vel duobus iulijs quolibet die, nisi recognouerit manum suam. Quo facto, facias reum citari hoc pacto.

Intimetur N. ex aduerso principali, qualiter D. grauauerit illum, nisi recognouerit manum suam, & citetur ad videndum alterari grauamen, & committi executionem, ad primam instante principali.

Relatione facta iudex alterabit grauamen, ad duplum, videlicet de duobus iulijs ad quatuor quolibet die, & dabit tibi mandatum talis tenoris.

De mandato Reuerendissimi D. Gubernatoris, vel eius Locumtenentis, & ad instantiam N. principalis, grauetur N. ex aduerso principalis per executorem in quatuor iulios quolibet die, donec, & quousque recognouerit apocam in actis productam, manu sua scriptam, vel super ea affirmatiue vel negatiue, mediante iuramento, responderit, attento quòd est citatus, relatus, Dominus ipsum grauauerit, grauamen altera-

teraverit, & executionem commiserit, &c. mandato executo pro quolibet die tollet iulios quatuor, eosq. in suam vtilitatem conuertet, ita vt reus cogatur comparere ad recognoscendum manū suam. cum vero apocæ fuerit recognita, fiet citatio, hoc pacto.

Citetur N. ex aduerso principalis, ad audiendum voluntatem Domini, & soluendum iuxta formam apocæ manu sua conscriptæ, alias ad videndum decerni mandatum pro summa petita, vel in eo contenta ad primum; instante principali.

Iudex decernet mandatum, nisi ad primū. instante principali cū intimatione, hoc pacto.

Intimetur N. ex aduerso principali, qualiter D. decreuit mandatum contra ipsum, nisi ad primum diem; instante principali. Et sic habebis mandatum executiuum nuncupatum seruatis, seruandis, qui reuocari non potest, & faciet illud exequi in bonis debitoris. Et serua stylum citationum in consignandis pignoribus, subastandi, & deliberandi, vt supra contra contumacem in primo mandato de auferendo de domo cum seq.

Si debitor postquam conuentus fuit, vel ante suscipiat terminum in iudicio, vel censuras, si summa debita excedit decem duceatos, potest debito suscipere in iudicio censuras qui sunt triginta dies ad soluendum, debi-

debitam summam : & licèt nec censuræ ,
nec tempus deberet concedi : reo tamen de
stylo conceduntur : sed ad decem ducatis
infra conceditur solummodo terminus de-
cem dierum , & non vltra , licèt quandoque
iudices concedant quindecim , vel viginti
ex causa ; si verò debitor ad decem infra , vel
viginti dies prout sibi visum , fuerit.

Finito termino censurarum , vel decem
dierum citetur hoc modo.

Citetur ex aduerso principalis ad soluën-
dum iuxta formam censurarum , vel termi-
ni , aliàs tradi mandatum , instante princi-
pali . Et sic habebis mandatum executiuum
ad cuius executionem procedes , vt supra in
primo mandato de auferendis de domo bo-
nis ; cum seq.

Nota quòd si non poteris verificare tuum
creditum aliter quàm per testes duos , vel
tres , qui viderint , vel interfuerint quando
matuasti , vel vendidisti , tunc facias articu-
los , in quibus concludenter narretur quæ vis
probare , & illos in iudicium producas , & cõ-
signes notario , citationēq. facias hoc modo.

Citetur N. ex aduerso principalis ad di-
cendum contra articulos facto deductos ,
videndumq. illos ad probandum admitti ,
iurare testes , & respondere singula singulis
medio iuramento : aliàs ad aggravari ad
pri-

primam diem , & dandum interrogatoria per totam illam , & sequentem diem . & intimetur eidem , qualiter materiæ medio iuramento sunt specificatæ ad primam instanti principali. vel .

Citetur N. ex aduerso procurator , vel principalis ad dicendum contra articulos facto datos illosq. videndum admitti , ad probandum , iurare testes , committiq. notario causæ receptionem iuramentum egregiarum , & impeditarum personarum ad primam diem : & postquam commissum fuerit , videndum illos iurare , in eorum , vel notarij domibus , aut vbi reperti fuerint per totam illam , vel tres sequentes dies de mane , vel de sero , à tali hora vsq. ad talem , ad concordandum de interprete sumptibus suis , aliàs examinabuntur sine . necnon addandum interrogatoria per totam illam , & sequentem diem . Et intimetur eidem qualiter materiæ sunt specificatæ in actis , & testes examinabuntur super illis , & tota causa , instantibus .

Relatione facta , nominabis testes examinandos , vel nomina ipsorum à tergo articulorum describe .

Nota quòd in causis ordinarijs , testes habentur pro iuratis in relatione inductionis eorum .

Elapsis autem diebus duobus facias examinari testes, quot vis, & eos quos nominasti. deinde vnam cum articulis ostendas iudici eorum dicta, quibus visis citabitur ad sententiam hoc pacto.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum deferri iuramentum in supplementum plenæ probationis, quatenus opus sit, & ad concludendum, & audiendum, sententiam, & loco sententiæ decerni mandatum executium ad primam, instante principali.

Et iudex dabit sententiam, aut pronuntiabit, prout in cedula, aut loco sententiæ mandatum executium relaxabit, seruatis seruandis, vt supra dictum fuit.

Quod si tibi deficientibus probationibus visum fuerit litem finire per viam partitis litis decisiui post negationem factam ab ordinario, citabis illum hoc pacto.

Citetur N. ex aduerso principalis, ad videndum sibi fieri partitum litis decisiuum, & iurandum super eo, alias mandari referri ad primum, instante principali.

Relatione facta, facias partitum hoc pacto.

Comparuit N. ex aduerso principalis, & fecit partitum inscriptum, qui vult esse litis decisiuum, videlicet quòd iuret, vel neget, si tali die, còmodauit sibi talem equum, vel vendidi pro tali pretio, & non soluit ponendo

do casum occurrentem.

Partito facto, si aduersarius voluerit partiti copiam, ipsum citabis hoc pacto.

Citetur N. ex ad verso principalis ad releuandam copiam partiti, & super illo iurare peremptorie, alias videndum mandatum referri in scripturis istante principali.

Elapso die Auditoriæ, in quo posueris relationem dictæ citationis, si pars aduersa non iurauerit, compareas in tu coram notario, & iures hoc modo.

Ego iuro contenta in partito fuisse, & esse vera. deinde facias citari partem aduersam hoc modo.

Citetur N. ex aduerso principalis ad soluendum iuxta formam iuramenti vel partiti iurati, alias videndum decerni mandatum executium iuxta illius formam, ad primam, istante principali.

Et iudex decernet mādatum executium contra reum pro summa contenta in partito, & erit mandatum seruatis, seruandis, & pro eius executione procedetur, vt supra in primo mandato contra contumacem de auferendis de domo bonis.

Si reus iurauerit contenta in partito non esse vera non potes admitti vltra ad aliquas probationes ciuilitur contra ipsum: sed poteris illum accusare de periurio, procedendo

do contra ipsum criminaliter, si volueris probare per instrumenta, vel libros, vel testes seruando in eorum productione formam productionis apocæ supra datam.

Finita lite pro recuperandis expensis in ea factis, citabis aduersarium hoc pacto:

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum taxari, & moderari expensas ad primam diem instante principali.

Relatione facta, dabis listam expensarum notario, qui quidem illis visis faciet fidem iudici de summa illorum, & iudex illas taxabit. Quo facto, citabis auersarium hoc pacto.

Citetur N. ex aduerso principalis ad soluendum expensas taxatas, & moderatas: alias tradi mandatū ad primam, istate principali. & ita mandatū debebis pro expensis.

Nota modo, quod eadem forma procedendi seruatur in curia Vicarij Papæ Sabelorum, Burgi, Ripæ, & Ripettæ, licet in curijs Ripæ, & Ripettæ summarie procedatur, propter ipsorum statuta strictissima.

In curia Auditoris Camera talis seruatur Stylus.

IN causis ordinarijs, si debitor est sibi obligatus in forma Cameræ, & instrumentum est in actis ipsius Auditoris non est opus citare debitorem ad dicendum contra: si vero instrumentum est in actis alterius

notarij debitorem cures citari hoc modo.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum fieri, & admitti potestatem de reluendo instrumentum obligationis talis rei rogatum per notarium publicum sumptibus suis, ad primam, instante principali.

Et fit huiusmodi protestatio in releuatione instrumenti ad effectum ponendi talem expensam ad computum debitoris, lite finita: alias poni non potest. & producto instrumento citetur aduersarius.

Citetur N. ex aduerso principalis ad dicendum contra iura producta, & repetita, & videndum iurare testes supra recognitione, & confitendum debitum, & videndum se excommunicari ad primam, instante principali.

Relatione facta, & recognitione signata manu notarij rogati de dicto instrumento iudex mādabit confiteri debitum infra tres.

Elapsis tribus diebus inclusiue citabis hoc pacto.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum se declarari, & contra se litteras decerni ad primam, instante principali.

Et ita obtinet litteras declaratorias, quarū vigore possunt affigi cedulae huius tenoris.

Dominus N. ex aduerso principalis hic auctoritate Apostolica denunciatur excommunicatus, & declaratus ob non solutionem

scuto-

scutorum centum, instante principali.

Aduerte quòd cum habueris litteras declaratorias iam datas à notario Camera sigillatas, ac totaliter expeditas, oportet vt illas portes ad bancum Cursorum, & illas sibi facias publicari, retroscribi, diemq. publicationis apponi: alias non potes cedulones affigere, nec sæculare brachium habere quod brachium habes post dies decem computandos à die publicationis, & integro de curso, reproducta prius dicta publicatione Cursorum notario causæ, vt iudici fiat fides, qui aduersarius fuit post decem dies publicatus: tunc autem reus citetur.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum se grauari, & regrauari, & contra se brachium sæculare decerni, taxari, & moderari expensas ad primam, instante principali. Et ita habebis brachium sæculare, quod est mandatum executiuum, cuius vigore poteris procedere ad affixionem cedulonũ, & executionem realem, & personalem.

Brachium sæculare est tormentum animæ & corporis.

Ad introducendum autem, & prosequendum aliam litē in curia Auditoris Camera, quàm obligationis in forma Camera, tunc stylus erit incipere à monitorio hoc modo.

De mandato R.P.D.N.A.C. vel eius D. Lo

cum tēhētis, & ad instantiam N. principalis.

Moneatur N. ex aduerso principalis, quatenus infra triduum proximum sub eſcomunicationis, & ducatorum centum auri pœnis debeat eidem instanti de tali summa pro tali causa cum effectu satisfacere, & si ſenſerit ſe, &c. compareat, &c. alioquin, &c. Monitorium poſtea eſt ſubſcribendum à notario, & ſigillandū ſigillo Auditoris, & deinde per Curſorem præſentandum aduerſario, & per eundem Curſorem ſubſcribi.

Monitorio executō, principaliter ſi reus latitet, poteſt citari ad conſtituendum procuratorem reperibilem, & acceptantem; aliàs ad videndum decerni proceſſum per contra dictas, vel per affixionem ad valuas. & facta executione, & ad huc non compareat, obtinebis à iudice admitti proceſſum per affixionem, niſi infra tres, cum intimatione, &c. hoc modo.

Intimetur N. ex aduerso principali, quatenus dominus mandat admitti proceſſum & obſeruabis practicam, vt infra verſ. Nota ſi quis monitus, in fine huius practicę ſeruan. in curia Auditoris Cameræ.

Si verò times, quòd aduerſarius fugam arripiat pores monitorio addere, & ſub eiſdem pœnis arreſtatur idem N. ne ab Vrbe, & Romana curia diſcedat, & recedere audeat

deat, nisi prius satisfacto N. de summa, vel cū eo desuper concordauerit: aliās sine licētia domini, &c. quæ verba ponuntur in fine monitorij, ante clausulam, si senserit.

Elapsis tribus diebus post presētationem monitorij reum curabis citari hoc pacto.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum se excommunicari, quatenus non parui monitorio, ac citationem hoc pacto.

Iudex ipsum excommunicabit, nisi ad primam cum intimatione, tu facias intimationem ac citationem hoc pacto.

Intimetur N. ex aduerso principali, qualiter dominus ipsum excommunicauit, pro vt in monitorio, nisi ad primam, & citetur idem ad videndum se declarari, & contra se litteras decerni ad eadem primam diem, instante principali. Intimatione facta, exinde citabis hoc pacto.

Citetur N. ex aduerso principalis per affixionem ad valuas, & aciem Campi Floræ, ad dicendum contra articulos facto datos, illosq; videndum ad probandum admitti, iurare testes, committiq; notario causæ receptionem egregiarum, & impeditarū personarum ad primam diem: & post quam commissum fuerit videndum illos iurare, in eorum, vel notarij domibus, aut vbi reperi fuerint per totam illam, vel tres sequen-

tes dies, de mane, vel de sero, à tali hora vsque ad talem, & ad concordandum de interprete sumptibus suis: alias examinabitur sine: nec non ad dandum interrogatoria per totam illam, & sequentem diem.

Et intimetur eidem qualiter materiæ sunt specificatæ in actis, & testes examinabuntur super illis, & tota causâ, instante N. ex aduerso principali, vel eius procuratore.

Si verò monitorium negauerit, debes verificare contenta in ipso, & citationem pro examinandis testibus vnde supra in forma seruanda coram Gubernatore in citatione ad dicendum contra articulos, & testes.

Et in citationibus vsque ad sententiam hoc casu seruatur ordo, de quo supra in curia Gubernatoris.

Ad sententiam citetur hoc pacto.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum reiterare omnes terminos substantiales, forsan male, nulliter, & inculcare seruatos vnica citatione, & audientia in vim bullæ Innocentianæ, ac Pij IIII. nec non ad videndum deferri iuramentum in supplementum plenæ probationis, quatenus opus sit; absolui dictum instantem à censuris, &c. nec non ad concludendum & audiendū sententiā, & loco sententiæ reintegrari monitoriū.

Quando vero procederes per viam monitorij

monitorij citetur hoc modo.

Coram A. C. citetur N. ex aduerso principalis ad videndum deferri iuramentum in supplementum, &c. concludendū, &c. & audiendum sententiam, & loco sententiæ reintegrari monitorium, & se excommunicaueri ad primam instante principali.

Iudex reintegrabit monitoriū, vel illū excommunicabit, nisi ad primā cū intimatione.

Et nota quòd hic obseruatur intimaciones, & citationes retropscriptæ, vt supra in principio huius formæ seruandum coram A. C. verti aduersè, quod cum habueris.

Quòd si auersarius à confessione vel declaratione, seu reintegratione, monitorij appellauit iudex ordinarie reponet eum, & antequam obserues aliquem terminum, appella ab ipsa repositione aduersarij, & iudex etiam reponet te. stante tua repositione obserua terminum tuæ citationis factæ; alias dubitaretur stante tua appellatione, & repositione, quod actus tuus subsequens esset nullus. Ideo aduerte.

In causis Cōmissarijs quomodo procedatur.

IN causis Commissarijs extat formulariū in forma, & quando causa est commissaria tunc Auditor Camerae, & alij iudices ordinarij obseruant stylum Rotæ, idest prima dies Rotæ Lune, Mercurij, & Veneris, excep-

pto si

pto si aretur in commissione facultas procedendi singulis diebus, iuxta ordinariam facultatem, tunc obseruatur stylus ordinarius, excepto quod in omnibus causis commissarijs citationes fiunt per cursores: alias essent nullæ per motum proprium, in quo inhibet omnibus mandatarijs, nec citent in causis commissarijs, & quòd huiusmodi citationes nullæ sint. Quot fallit in curia Capitolina coram Senatore, vel suis Colateralibus, quod est proprium ciuium Romanorum, nec commissiones ipsius stylum alterant: quoniam ibi statuta almæ Urbis obseruantur. Idcirco qui vult fieri procurator Capitolinus, Urbis statuta perlegat, vel urgente necessitate peritos notarios consulat.

Dubium non est, quòd à sententijs seu decretis diffinitiuis infra decem dies licet appellare: alias transeunt in rem iudicatam.

Et nota quod quando appellabis à decreto, vel à diffinitiuâ iudex dabit pro apostolis, aut terminum iuris, quandocunque, aut terminum iuris, simpliciter, aut reuerentiales, aut refutatorios, aut reponet.

Si summa de qua agitur excedat decem, iudex dabit terminum iuris, aut reponet: si summa erit notabilis, dabit reuerentiales in forma, aut simpliciter.

Nota quomodo debet proseguire appellatio.

tionem, si iudex dat terminum appellandi iuris, & interim habes tempus triginta dierum exclusiue ad redendum per apostolos. idest antequam labantur triginta dies debes comparere coram eodem iudice cum notario, ac ita petere.

Conparet procurator, & nomine N. principalis sui in termino iuris, aliàs sibi appellandum dato, & petit responderi de apostolis, omni meliori modo.

Et tunc iudex dabit alium terminum iuris, & interim infra dictos triginta dies, debes redire, & petere vt supra: & si audias quod iudex dicat do alium terminum iuris infra triginta dies computandos à die vltimi termini, debes redire pro apostolis.

Sed ad tollenda huiusmodi fastidia, ex quo triginta dies habes infra illum tempus expedire commissionem, & illam iudici, ad quem præsentes.

Et aduerte, vt in commissione ponatur clausula, non obstante termino iuris orator appellat, adeo vt amplius pro apostolis redire non teneatur, ceterisq; quibuscunque.

Si verù iudex appellanti det terminum iuris simpliciter, debes infra triginta dies causam committere appellationis, & illam præsentrare iudici ad quem; sicut redire pro apostolis, & nisi infra triginta dies commiseris

seris desertabitur.

Si verò iudex appellati dat reuerentiales in forma, significat, quod infra decem dies debes committere iudici ad quem: alias transit in rem iudicatam.

Si iudex dat litteras reuerentiales, simpliciter habes tempus committendi causam infra annum.

Si iudex reponat appellantem, quod fieri solet quando euis appellat à confessione debiti, vel decreto litterarum, aut reintegratione monitorij, siue decreti, mandati loco sententiæ à decem infra, aut supra, seu à præfixione termini, vel aliquibus decretis inter locutorijs, debet is contra quem est lata sententia statim committere causam, seu appellare à decreto difinitiuo, & facere inhiberi: alias iudex in omni audientia procedet ad vltiora, ac semper reponet aduersarium appellante à sua responsione.

Nota, quod si quis monitus, vel citatus semel personaliter compareat; & postea recesserit ab Vrbe; vel latitaret, adeo vt esset difficile ipsum citare, fiunt diligentia contra ipsum.

Dabis citationem cursori illius, actus, ad quem citare intendis, committeſq. cursori, vt quam diligentissime fieri possit, curet ipsum citare, & tunc cursor omnem mouebit
api-

apud eum, ut officium sibi commissum quam diligentissime expleat. omniq. adhibita in hoc diligentia in calce citationis cursor adscribet adhibitam fuisse diligentiam, ut citandus reperiretur in Vrbe in locis publicis, domi suæ, nec potuisse alicubi inueniri.

Relatione facta; dominus iudex eandem diligentiam mandat fieri per duos cursores: tuncq. dabis aliam citationem præfatto cursori, qui primam fecit diligentiam, & cursor alia sequenti die reddet sibi citationem subscriptam per duos cursores, qui fecerunt diligentiam, ut supra, & tunc iudex decernet processum, aut per contra dictas, aut affixionum citationum ad valuas curiæ & domus suæ solitæ habitationis.

Quando quis est tibi obligatus in forma Camere, & habet domicilium in Vrbe, potest citari domi, & valet, & tenet citatio: si vero domiciliū non habet in Vrbe, & absens est potes iurare super absentia, & obtinebis facultatem citandi per officiū contradictarū

In audientia contradictarum.

Audientia contradictarum est quoddam officium, quo singulis diebus iudicis citantur ad omnes actus iudiciarios, illi qui semel citati personaliter in partibus, vel in Vrbe recesserunt postea, absq. constitutione procuratoris, vel domicilij, vel illi qui

qui obligati sunt in forma Camerae.

De officio contradictarum, eiusq. audientia, ac litterarum exceptione, vide per Vestr. in sua pract. lib. 1. cap. 5.

Forma autem huiusmodi citationis scribitur in carta pergamena, & legitur in dicto officio per deputatos, & subscribitur & ponitur dies per notarium eiusdem officij, & sigillo eius sigillatur.

Mandat R. P. D. A. D. siue dominus eius Locumtenens in audientia publica litterarum contradictarum S. D. N. Papæ, vt moris est, citari, & citat quendam N. ex aduerso principalem, & omnes alios sua interesse putantes, quatenus prima die iuridica compareat in iudicio coram eo ad dicendum, contra litteras declaratorias reservationis annuæ pensionis viginti scutorum auri, ad dicendum illi se paruisse primo pro prima dilatione in causa, & causis coram eo pendentibus inter dictos citatos, & concitados; & N. de pistorio agente desuper certis paghis dictæ personis decursis, & non solutis, certis pecuniarum summis, & rebus alijs: Dat. Rom. in præfata audientia anno à Nat. Dom. 1574. Indiët. 2. die verò 9. Nouembr.

Et sub hac forma possunt citari rei ad omnes actus, & huiusmodi citatio reproduci-
tur coram iudice in tempore, & vigore, il-
lius

lius iudex facit decretum contra reum; & si reus esset personaliter citatus, solet iudex decernere monitorium extra curiam contra reos, quòd monitorium præsentatur per notarium reo in partibus, & per notarium ipsum præsentantem ponitur fides præsentationis à tergo, & reproductio huiusmodi monitorio coram iudice, si tempus in eo assignatum reo ad comparandum iam lapsum sit, iudex decernit processum per contradiētas.

Et prima citatio post reproductionem est, ut sequitur.

Mandat ad dicendum contra monitorium speciale contra eum ad partes decretas, & in eisdem partibus legitime executum, illiusq. executionem ad videndum iurare testes super illius recognitione, ac docendum se illis paruisse primo pro prima dilatione in causa, & causis ut supra.

Quo termino servato, citabis reum, durante eius contumacia pro alia die ad dicendum se paruisse litteris monitorialibus contra ipsum decretum executis, & reproductis secundo pro secunda dilatione. Item ad tertiam pro tertia. Item ad diem quartam pro quarta, & superabundanti.

Nota, quòd in quarta citatione ponuntur illa verba, & superabundanti.

Quibus quatuor terminis servatis, durante

te contumacia rei citabis eundem per audientiam, videlicet ad concludendum & audiendum sententiam, & litteras declaratorias in contumaciam rei quas litteras oportet publicare per cursores, de quo vide supra in materia obligationis Cameræ.

Elapsis decem diebus à die publicationis earum debes illas reproducere coram iudice, & citare partem ad videndum se gravari, & reagravari, & brachium sæculare contra se decerni in causa, & causis.

Et obtento brachio sæculari transmittas illud in partibus exequendum contra bona, & persona contumacis.

Nota quòd si pro parte rei citati quis compareat cum mandato procuratorio debes illum citare per cursores ad omnes actus prædictos, &c. ad dicendum contra monitorium, ad docendum principalem, siue ipsum paruisse primo pro prima dilatione, instante principali. Item secundo pro secunda. Item tertio pro tertia, quarto pro quarta, & superabundanti, & procedas ad vltiora, donec negauerit vel acceptauerit debitum.

Si negauerit producas ad iustificationem omnia necessaria, & in quolibet actu cures citari procuratorem rei, & serua ordinem supra traditum in forma seruanda coram Gubernatore.

Nota quòd in obligatione in forma Cameræ,

meræ, vt supra datum est, iurata absentia debitoris, vel ipsa per testes probata, aut per litteras missiuas obtinebis processum per contradictas, & citabis eundem per dictam audientiam ad confitendum debitum, & videndum se excommunicari; & contra se litteras decerni. Item post decem dies ad videndum se grauari, & reuolui, & brachium secularæ contra se decerni.

Nota quòd volens exigere pensionem vigore litterarum Apostolicarum intimatarum reo debet dictas litteras sic intimatas reproducere coram A. C. qui est in similibus index ordinarius & competens: & illis reproductis docere summarie per duos testes de absentia rei, & iudex decernet processum per contradictas hoc modo.

Mandat R. P. D. A. C. citari N. quategus cõpareat ad dicendũ contra litteras Apostolicas p̄seruationis pensionis, ad dicendũ illis se paruisse primo pro prima dilatione in causa, vt supra in formula extẽsa citationis in hac audientia dictũ est. Itẽ secundo pro secunda. Item tertio pro tertia. Itẽ quarto pro quarta, & superabundanti dilatione. Item ad videndum ferri sententiam declaratoriam vt supra in monitorijs ad partes decretis.

Et si reus est in Vrbe, citandus est personaliter ad omnes prædictos actus, vt supra

in processum monitorij dictum est.

In summanij causis ita proceditur.

Coram tali iudice citetur ex aduerso principalis ad soluēdū infra scripto instanti scuta quindecim occasione pensionis domus semestris incepti die prima Oct. 1575. ad vidēdū contra ipsū detēni, & relaxari mandatu exequituum ad primam, instante N. ex aduerso principali, vel eius procuratore.

— Datur postea hęc citatio, cum relatione notario, ipseque notarius eam legit domino iudici, decernit, & relaxat mandatum, nisi ad primam cum intimatione hoc modo.

Intimetur N. ex aduerso principali, qualiter dominus decreuit, & relaxauit mandatum, nisi ad primam, instante N. ex aduerso principali, vel eius procuratore.

Et si intimatus non respondeat, datur mandatum executoribus, & fiet executio.

Si verò respondeat, necesse est ut respondeat unum ex tribus, aut confiteatur, aut negetur, aut perat calculari.

Si confiteatur aliud sibi remedium non erit, quam terminum suscipere, qui terminus est decem dierum: hoc autem termino elapso citatur hoc modo.

Citetur N. ex aduerso principalis ad soluēdum iuxta formam termini: alias tradi mandatum ad primam, instante principali,

vel

vel eius procuratore.

Dominus iudex, visa relatione, relaxat mandatum, nisi per totam, & aliqua exceptio non admittitur, nisi facto deposito.

Si verò negabit debitum, aut debes probare per testes, aut per scripturas, si per scripturas, ita citabis.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum productione quorundam iurium, & admitti ad dicendum contra, & ad videndum iurare testes super illorum recognitione, quatenus opus sit ad primam diem, instante, &c.

Relatione facta, producuntur scripturæ notario coram iudice: ipse verò iudex admittit si & in quantum.

Si verò per testes, citetur N. ex aduerso principalis ad videndum iurare test. & illos summarie examinare super petitione, & tota causa admitti, & committi notario receptionem testium, & examen in forma ad primam diem, & dare interrogatoria si dare voluerit per totum mane, & sequentem diem, instante N. ex aduerso principali, vel eius procuratore.

Nominantur postea testes notario, & dicitur super quo examinari velit testes ad fundandum intentionem tuam, & verificandum petitionem tuam.

Examinatis postea testibus, & illis visis de domino, seu visis scripturis, quando

per scripturas intendimus probare, ad sententiam citatur hoc modo.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum deferri iuramentum in supplementum plenæ probationis, quatenus opus sit, concludendum & audiendum sententiam, & loco sententiæ decerni, & relaxari mandatum executium pro summa petita, & expensis ad primam diem, instante, &c.

Si pars patet publicationem testiū, ei conceditur, & datur copia testium cum termino ad opponendum. qui terminus erit triū dierum, vel quatuor, vel quinq. arbitrio iudicis, quo elapso citatur ad sententiam vt supra.

Dñs relaxat mandatum executium loco sententiæ, nisi ad primam cum intimatione.

Intimetur N. ex aduerso principali, qualiter dominus loco sententiæ decreuit, & relaxauit mandatū executiuū pro sūma petita; & expensis nisi ad primam, instante principali, &c. & reus amplius non auditur, nisi forte appellet, de quibus infra.

*In causis executiuis in foro Capitolino
ita proceditur.*

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum productionem instrumenti publici, admitti ad dicendum contra, iurare testes super illius recognitione, quatenus opus sit, & soluendum scuta quinquaginta in eo
con-

contenta : aliàs ad videndum mandatum
exequi pro summa in eo contenta ad pri-
mam instante N. ex aduerso principali.

Relatione facta per mandatarium datur
citatio notario, sedente iudice, & produci-
tur instrumentum, & dominus iudex admit-
tit ipsum, si & in quantum, & cōmittit in for-
ma. Pars nihil aliud dicet nisi generalia con-
tra instrumentum, & petet copiam illius cum
termino ad opponendum, & pendente ter-
mino nihil fieri: aliàs de nullitate.

Postea expectantur decem dies vtilis, qui
terminus datur vtrique parti ad proban-
dum, & excipiendum, & illis elapsis iudex
infra alios quinque dies vtilis, causam ex-
pedire debet, & ita citatur.

Citetur N. ex aduerso principalis ad vi-
dendum deferri iuramentum in supplemen-
tum plene probationis, quatenus opus sit,
concludendum & audiendum sententiā, & lo-
co sententiæ mandari exequi instrumentū in
actis productū ad primā, instante principali.

Qui Magnificus D. iudex sedens: & c. visis,
& c. & loco sententiæ mandat exequi instru-
mentum in actis productum, & pro summa
in eo contēta decreuit, & relaxauit mādātū,
nisi ad primam cum intimatione omnium.

Intimetur N. ex aduerso principali, qua-
liter D. loco sniæ mādāt exequi instrumētū

in actis pductū, & pro sūma in eo cōtenta decreuit, & relaxauit mandatum, nisi ad primā, cum intimatione omnium, instante, &c.

Aduerte tamen, quòd si procurator partis aduersæ comparuit in iudicio ad sententiam debes illum citare: aliās erit sententia nulla defectu citationis.

Si verò aduersarius appellauerit apud iudicem ad quem, non auditur, nisi facto deposito summae contentae in instrumento.

In causis ordinarijs ita proceditur.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndū productionē libelli, admitti, dicendū contra, & respōdendū illi ad primam.

Relatione facta, datur libellus in manib⁹ notarij, iudice pro tribunali sedente intendendo quā actionem tibi competere videbis.

Pars dicet generalia contra, & petet copiam illius.

Dominus iudex admittet libellum, si & in quantum; & copiam decernet: deinde descendit ad litis contestationem.

Citetur N. ex aduerso principalis ad contestandum, contestariq. videndum litem, iurare, iurariq. videndū de calumnia: aliās videndum pronuntiari, litemq. haberi pro contestata, iuramentumq. pro praestito, iuxta formam statutorum ad primam.

Relatione facta, litis contestatio fit pro parte

parte actoris, & iuratur de calūnia, dñs iudex decernit litem pro contestata haberi, & iuramento calumniæ præstito, nisi per totā.

Deinde accedit ad fundandū intentionem per probationes, quæ, vt supra dictum est, sūt aut per testes, aut p publica instrumēta.

Si per testes, citetur hoc modo. Citetur N. ex aduerso principalis ad videndū productionē articulorū, admitti, dicendum contra, iurare testes supra illis, & tota causa; & committi notario receptionem iuramentorū testiiū, & examen ad primā & ad dandum interrogatoria si dare voluerit per totā illā, & sequentē diō; & intimet eidē qualiter materiæ nomina, & cognomina testium sunt specificata per ipsūmet principale medio iuramento, & testes examinabuntur super illis, & tota causa, & concordandū de notario adiuncto: aliās examinabuntur, nisi instante principali ex aduerso, vel eius procuratore.

Dantur notario articuli vnā cum testibus, & dominus admittit eos si & in quantū, & committit notario examen in forma, postea examinatur testes.

Si verò producantur instrumenta ad fundandum intentionem.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum productionem certorum iurium, & actorum, admitti, dicendum contra, iurare

testes super illorum recognitione, quatenus opus sit ad primam, instante principali.

Producuntur instrumenta, & alia iura, & dominus iudex illa admittit, si & in quantum interim causa discutitur, & præfiguntur dilationes statutarie, quæ sunt ad probandum, & probatum habendum per omne genus probationis; illisq. elapsis, nec reus; nec actor potest aliquid probare, & ita fiunt citationes.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum sibi præfigi primam dilationem, statutarium ad primam diem, instante, &c.

Relatione facta, dñs iudex dat pro prima dilatione statutaria terminum quinque dierum vtilium, quibus elapsis fit secunda citatio.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum sibi præfigi terminum secundæ dilationis ad primam diem, instante, &c.

Relatione facta, dñs iudex dat terminum quatuor dierum, quibus pactis fit tertia citatio.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum sibi assignari tertiam dilationem, statutariam ad primam diem, instante, &c.

Relatione facta dominus iudex dat terminum trium dierum vtilium.

Et duratibus istis dilationibus produci debet tã ab actore, quã a reo quicquid producendum est ad probandum vel excipiendum: alias illis iam elapsis neuter amplius auditur.

Præ-

Præterea aduertat actor, quod duranti-
bus istis dilationibus, aliud non est agen-
dum: alias nulliter fit.

Iudice autem bene instructo citatur ad
sententiam hoc modo.

Citetur N. ex aduerso principalis, nec non
eius procurator, quatenus sit, & si plures sint,
omnes sunt citandi, ad videndum deferri iu-
ramentum in supplementū plene probationis,
quatenus opus sit, concludendum, & audien-
dum sententiam diffinitiuā ad primam diem,
instante N. principali, vel eius procuratore,

Relatione facta, instatur pro sententia.
& dominus iudex sedens pro tribunali pro-
nuntiabit sic.

Qui Magnificus dominus iudex sedens,
&c. visis, &c. pronuntiauit, & sententiauit
prout in cedula, quam facto legit, & mihi
notario registrandum dedit tenoris.

Hęc cedula facienda est in scriptis per pro-
curatorē vsq. ad verba sententiæ, quæ scri-
benda est, & subscribenda per manū iudicis.

Pars infra decē dies pōt appellare à dicta
sententia lata, vel appellatur à termino ha-
bito pro seruato, quatenus si sententia con-
tra principalem suū feratur, seu terminus de-
claretur, q̃ minime credit, tunc sentiens se,
principalemq. suū enormiter læsū magisq. in
futurū lædi dubitet, appellat, &c. & debet in
scrip-

scriptis appellare, put in cedula hoc modo.

Magnifice dñe à quadā prętenſa diffinitio-
ua, vt dicitur per M. D. V. lata, de qua iura-
ſtis, ad quam relatio habeatur impugnatione
tamen in quadā causa Bononięn. pecuniaria
in fauorē N. ex vna, & cōtra N. ex altera, li-
cet ni l iter, inique plata, & de facto, solito ta-
men honore, & reuerentia Magnif. D. V. &c.

N. procurator, & N. principalis ſentens
ſe à dicta ſententia enormiter laſum, & gra-
uatū, timenſq. in futurū magis laedi, & gra-
uari à dicta prętenſa ſententia, & omnibus
inde ſecutis ad S. D. N. Gregoriū XIII. eiufq.
ſanctā Sedē Apoftolicā, Magnificū D. Capi-
taneum appellationū & nullitatū Urbis, om-
nemq. aliū iudicē cōpetentē, ſaluo & reſerua-
to ſēper iure diceñ. de nullitate in his ſcrip-
tis prouocat, & reclamatur, & appellatur, petens
primo, ſecundo, & tertio inſtanter, inſtantius
& inſtantiffime, ſape, ſæpius, & ſepiffime de
apostolis reſponderi, non ſolum modo, & for-
ma prædictis, ſed & omni meliori modo, &c.
ſaluo iure, &c. proteſtatur, &c.

Qui Magnificus dominus iudex ſedens,
&c. viſis, &c. dictam appellationem admi-
ſit, ſi & in quantum omni meliori modo,
&c. præſentibus, &c.

Prædictæ appellationis cum decreto iu-
dicis fit publicum inſtrumentum per nota-
rium

rūm causæ, & illud infra quinque dies iudici ad quem præsentare, quòd si infra dictum terminum minime feceris, sententia contra te lata transibit iudicatum.

Reportato itaque instrumento appellationis iudici ad quē, causa durat spatio sex mensium, & transpōnunt omnia acta per notariū primæ instantiæ ad notarium secundæ instantiæ, & antea, vel postea citetur hoc modo.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndū productionē instrumenti appellationis, admitti, diceñ. contra ad primā diē, & in vim illius inhiberi statim, vel ad eādē primā.

Relatione facta, & data notario, iudex inhibet vigore dicti instrumenti appellationis, & tunc incipit eius iurisdicctio, & fit alia citatio.

Citetur N. ex aduerso principalis ad videndum productionem, seu repetitionē certorum iurium, & actorum, admitti, diceñ. contra iurare testes super illorum recognitione ad primam diem, instante N.

Relatione facta repetuntur omnia facta, & scripturæ factæ in quantum faciant pro, & contra partem aduersam, & non aliter.

Dominus iudex admittit, si & in quantum. Deinde ad sententiam citatur hoc modo.

Citetur N. ex aduerso principalis, & procurator, quatenus opus sit, ad deponendum
de po-

44. *Pract. omnium Terminorum*

deponiq. videndum sportulas : aliàs videndū deponi animo repetendi , videndum deferri iuramentum in supplementum plenæ probationis , quatenus opus sit concludendum , & audiendum sententiam diffinitiuam ad primam diem, instante , &c.

Relatione facta coram iudice, sedente pro tribunali , instetur pro sententia , & iudex pronuciat ita .

Qui Magnificus dñs Capitaneus sedens &c. visis , &c. pronunciauit , & sententiauit , prout in cedula , quam facto legit , & mihi notario registrañ. dedit tenoris , vt supra in sententia primæ instantiæ mutatis mutandis.

Si autem prima sententia fuit informata per iudicem ad quem , ex duabus sententijs conformibus nascitur vigore statutorum res iudicata , nec licet amplius appellare , sed fit mandatum de parendo sententiæ.

Elapso termino octo dierum citatur succumbens coram primo iudice , quod tene menti hoc modo.

Citeur N. ex aduerso principalis ad vidēdum productionē, seu repetitionem certorum iuriū, & actorū admitti, diceñ. contra, iurareq. testes super recognitione , quatenus op' sit, & videñ. relaxari mandatū executiuū pro summa contenta in sententia, instāte, &c.

Relatione facta, producit mandatum de paren-

parendo sententiæ notario, & dñs iudex ad mitti prædicta omnia, si & inquantum, & relaxauit mandatum pro sūma cōtenta in snia per ipsum lata, nisi ad primā cū intimatione, & pars contra prædicta nihil opponere pōt.

Intimetur N. ex aduerso principali, qualiter dominus relaxauit mandatum pro summa contenta in sententia, nisi ad primam, instante, &c.

Si verò continget, vt iudex ad quem reuocet sententiam primi iudicis, & dicat bene appellatum & male iudicatum: propterea sententiam dicti iudicis reuocandum fore, & esse prout reuocamus.

Tunc pars quæ contra se reportauit sententiam appellatā ad Senatorē, qui est iudex tertiæ instantiæ, & cognoscit de sententijs latis per iudicem ad quem, & seruatur idē ordo, qui seruatus est in prima appellatione, cum reportatione instrumenti appellationis cum citatione ad repetē. dicta. vt supra.

Reliquum est, vt omniū, quæ ad iudiciū spectāt plenam habeamus notitiā videre, qui ordo seruetur in exequendis compulsozialibus.

De hac merita vide late per Vestr. in sua practica lib. 6. cap. 5.

De remissione autē ad partes, quæ datur pro examinandis testibus in partibus, ac illius processu, & executione, vide per eundem Vestr.

Vestr. in dē Pract. lib. 6. cap. ultimo vbi late de hoc agit ad compulsoriales.

Præsentabuntur litteræ compulsoriales iudici compulsori, & ad illarum executionem procedi instabitur.

Et tunc iudex deputabit notarium ad scribendum nuncium, ad citandum locum, & horam Audientiæ.

Deinde citabitur pars seu procurator, si aliquis procurator fuerit nominatus ad dicē. contra litteras cōpulsoriales, vidē. mandari ad illarum executionē procedi, & intimabitur qualiter D. N. Compulsor deputavit in notariū N. ad scribē. in nuncium N. ad citā. locum Audientiæ, &c. & horam, &c. & citatio erit faciēda ad primam diē.

Postea iudex Compulsor faciet præceptum detinenti scripturas Compulsoriales, quod infra biduum, vel triduum, vel alio brevioris temporis spacio exhibere debeat iura N. & pars compulsorias exequi instans cum notario concordabit.

Deinde fiat citatio contra partem, vel procuratorem ad dicē. contra iura producta, & repetita, vidē. iurare testes super iurium recognitione, & facta recognitione mandari, transumptari, & exemplari iura designanda ad primam diē.

Qua adveniēte procurator cōparebit, &
tunc

tunc scripturas detinens illa se exhibebit, & sollicitans exēplationē ex protocollo, vel ex libris, vel ex scripturis exhibitis illas, quas compulsare intendit, designabit, & repetet, & post repetitionem, & designationem nominabis testes super iurium recognitione.

Quibus presentibus iudex defert iuramentum, & postquā iurauerit, recognoscet scripturas, libros, protocollos, vel alias scripturas videlicet esse vel fuisse N. notarij publici & legalis, & quod illius scripturis in iudicio, & extra fidē adhiberi vidit, & in causa Illustris D. Equitis de Marefcottis bonum erat, si fieri poterat, recognoscere manus quondā Scipionis de Fantutijs, & Frācis de Malvasia, & aliorum testium, & si non omnium, manus recognoscere poterunt, recognoscātur illorum manus, quæ recognosci poterunt.

Facta recognitione, iudex scripturas recognitas mandabit exemplari, transumptari, & compulsari, quæ transumptio poterit fieri quolibet die, etiam festivo.

Adnotandum erat in casu domini Equiris, ut recognoscatur, & transumptetur apostilla in margine, seu annotatione S. Vincensij de Tibetis, ubi dici instrumentū dedisse publicum.

Facta transumptione, citabitur pars, seu procurator ad videndum iura trāsumpta, exēplata, & compulsata cū suis originalib⁹ collationari.

tionari, & auscultari, necnon auscultationi, & collationi interessēdū, si interesse voluerit.

Ac facta collatione, & auscultatione, iudicis auctoritatem, & decretū interponi, ac iura in Rotulo claudi, & clausa sigillari, & obsignari, & sigillata ad Ro. Cur. transmitti ad primam diem, & etiam fieri poterit ad hodie per totam.

Adueniente hora, iudex cum suis originalibus exempla collationari mandabit, & si interesse velit, bonum esset.

Facta auscultatione, iudex decretum, & auctoritatem interponet, ac in Rotulo claudi, & sigillari, ac clausa, & sigillata portitori consignari mandabit.

Dies decretorum erunt Lunæ, Mercurij, & Veneris, alijs diebus facta non valebunt.

Citation. factæ ad primā diē fieri poterūt.

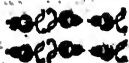
Exempli gratia, si prima dies erit Lunæ in die Veneris, Sabbati, & Dñicæ, si prima dies erit Mercurij, die Lunæ, & die Martis, si prima dies erit Vener. die Mercurij, & die Iou.

Aduertat quòd relationes nuncij fiant per extensum; & notarius extendat citationes, quæ poterunt dari in scriptis nuncio, & nuncius easdem reportabil postquam parti, vel procuratori eas præsentauerit.

FINIS.

FESTA

F E S T A   O B S E R V A N D A
 partim de præcepto S. R. E. partim ex
 denotione, & consuetudine almæ
 Urbis Ro. partim Sacri Apo-
 stolici Palatij, & partim
 Curiz Capitoline.

I A N V A R I V S.
 habet dies 31.

*P. 1. Circuncisionis Domini, in qua die in-
 trant etiam officiales Incl. Po. Rom.*

P. 6. Epiphania Domini.

D. 17. S. Antonij Abbatis.

A.C. 18. Cathedra Ro. S. Petri Apostoli.

D. 20. SS. Fabiani & Sebastiani.

A.C. 21. S. Agnetis virginis & Martyris.

A. 22. SS. Vincentij & Anastasij Martyris.

A.C. 25. Conuersionis S. Pauli Apostoli.

C. 29. Indulgentiarum ad aquam Saluam.

F E B R V A R I V S.
 habet dies 28. & si erit bissextus 29.

P. 2. Purificationis B. Mariæ Virginis.

A.C. 3. S. Blasij Episcopi & Confessoris.

A.C. 5. S. Agathæ virginis & Martyris.

A.C. 22. Cathedra Antiochena S. Petri Apost.

P. 24. S. Mathiæ Apo. et in anno bissexti 25

D

M A R.

MARTIVS. habet dies 31.

A.C. 7. *S. Thoma de Aquino.*

C. 9. *B. Fräcisca Romä. nōdū Canonizata.*

A.C. 12. *S. Gregorij Papa & Confessoris.*

C. 19. *S. Ioseph Sponsi B. Mariae Virginis.*

C. 20. *Dedicationis Capella S. Helena nuncupata Hierusalem in Ecclesia Sancta Crucis. In qua die mulieres possunt intrare dictam Capellam.*

A. 21. *S. Benedicti Abbatis.*

P. 25. *Annunciationis B. Mariae Virginis.*

C. Oēs dies Veneris istius mēsis sūt feriat.

APRILIS. habet dies 30.

C. 1. *Introitus officialium Incl. Pop. Rom.*

A. 12. *S. Iulij Papa.*

C. 21. *Natalis Vrbis.*

A.C. 23. *S. Gregorij Martiris.*

C. 25. *S. Marci Euangelista.*

C. 26. *Manifestationis Beatae Mariae Virginis in regione Montium Vrbis.*

MAIVS habet dies 31.

P. 1. *SS. Philippi, & Iacobi Apost.*

P. 3. *Inventionis S. Crucis.*

A.C. 6. *S. Ioannis Apost. ante portam Lat.*

A.C. 8. *Apparitionis S. Michaelis Archang.*

A. 19. *S. Iuonis advocati pauperum.*

C. 20. *S. Bernardi Confessoris.*

Et aliorum Tribunal.

IVNIVS. habet dies 30.

A.C. 11. S. Barnaba Apostoli.

A.C. 12. Translationis S. Gregorij Nazianzeni ad cappellam Gregorianam in Basilica Sancti Petri.

C. 13. S. Antonij de Padua Confessoris.

P. 24. Natiuitas S. Ioannis Baptista.

P. 29. SS. Petri & Pauli Apostolorum.

A.C. 30. Commemorationis S. Pauli Apostoli.

IVLIVS. habet dies 31.

C. 1. Introitus officialium Incl. Pop. Rom.

A.C. 2. Visitationis B. Mariae Virginis.

A. 7. Translationis S. Thome Cantuariensis, Cancellaria tamen non seruat.

C. 9. Ab ista die inclusive usq; ad diem 14. Augusti, ob aestiuos calores & metes sunt feriae in causis ordinarijs in prima instatia.

C. 17. S. Alexij Confessoris.

D. 22. S. Mariae Magdalena.

P. 25. S. Iacobi Apostoli.

C. 26. S. Annae Matris B. Mariae Virginis.

AUGVSTVS.

habet dies 31.

D. 1. S. Petri ad Vincula.

A.C. 4. S. Dominici Confessoris.

D. 5. Dedicationis Ecclesiae B. Mariae Maioris, alias ad Nines.

D 2

P. 10.

P. 10. *S. Laurentij Martyris.*

C. 14. *Ab ista die usque ad diem 22. inclusiue sunt ferie in honorem Beate Mariae Virginis.*

P. 15. *Assumptionis B. Mariae Virginis.*

D. 16. *S. Rochi Confessoris.*

A.C. 19. *S. Ludouici Episcopi & Confessoris.*

P. 25. *S. Bartolomaei Apostoli.*

A.C. 28. *S. Augustini Episcopi & Confessoris.*

D. 29. *Decollationis S. Ioannis Baptista.*

S E P T E M B E R.

habet dies 30.

C. 1. *S. Egydij Abbatis.*

P. 8. *Natiuitas B. Mariae Virginis.*

A.C. 14. *Exaltationis S. Crucis.*

P. 21. *S. Matthaei Apostoli & Euangelistae.*

C. 27. *SS. Cosmae & Damiani.*

P. 29. *Dedicationis Ecclesiae S. Michael. Arc.*

A.C. 30. *S. Hieronymi presbyteri & Confessoris.*

O C T O B R E.

habet dies 31.

C. 1. *Introitus officialium Incl. Pop. Rom.*

A.C. 4. *S. Francisci Confessoris.*

A.C. 18. *S. Lucae Euangelistae.*

P. 28. *SS. Simonis & Iudae Apostolorum.*

A. 31. *Vigilia Omnium Sanctorum.*

Cancellaria tamen non seruat.

NO-

Et aliorum Tribunal.
N O V E M B E R.

53

habet dies 30.

- P. 1. *Festum Omnium Sanctorum.*
A.C. 2. *Commemorationis omnium fidelium.
Defunctorum.*
C. 6. *S. Leonardi Confessoris.*
A.C. 9. *Dedicationis Basilicae Saluatoris iuxta
Basilicam S. Ioannis Laterani.*
P. 11. *S. Martini Episcopi & Confessoris.*
A.C. 18. *Dedicat. capella SS. Petri & Pauli.*
C. 21. *Præsentationis B. Mariae Virginis.*
A.C. 22. *S. Ceciliae virginis & Martyris.*
A.C. 23. *S. Clementis Papæ & Martyris.*
C. 24. *S. Grisogoni Martyris.*
D. 25. *S. Catharinae virginis & Martyris.*
P. 30. *S. Andrea Apostoli.*

D E C E M B E R.

habet dies 31.

- A.C. 6. *S. Nicolai Episcopi & Confessoris.*
A.C. 9. *S. Ambrosij Episcopi & Confessoris.*
D. 8. *Conceptionis B. Mariae Virginis.*
D. 13. *S. Luciae Virginis & Martyris.*
P. 21. *S. Thomæ Apostoli.*
A.C. 24. *Ab ista die inclusiue vsque, ad festum
Epiphaniae sunt feriae.*
*Cancellaria habet tamen ferias per to-
tam diem 29. tantum.*
P. 25. *Natiuitatis Domini.*

P. 26.

P. 26. S. Stephani Protomartyris.

P. 27. S. Ioannis Apostoli & Euangelistæ.

P. 28. SS. Innocentium Martyrum.

P. 31. S. Silvestri Papæ & Confessoris.

FESTA MOBILIA.

A.C. Cinerum cum decem precedentibus
in Curia Capitolij, & in alijs Cu-
rijs tantummodo duobus.
Cancellaria tamen fit die Luna ante
Cineres.

C. Stationum ad Sanctum Marcum.

P. Paschæ Resurrectionis Domini.

A.C. Septem dierum precedentium, & se-
ptem sequentium.

Cancellaria tamen fit die Luna in heb-
domada sancta, & postea initiatur
die Iouis hebdomada sequentis.

C. Luna & Martis post octauâ Paschæ.

C. Rogationum.

A. Vigiliæ Ascensionis Domini si erit
mutatio capparum in Cappella Pon-
tificis.

P. Ascensionis Domini.

P. Pentecostes.

P. Corporis Christi.

C. Veneris immediate seq. propter proces-
sionē in Eccl. S. Mariæ supra Min.

C. Octaua Corporis Christi.

- P. *Omniū dierum Dominic.*
 A. *Omniū dierum Iouis in Curia A.C.*
 A.C. *Creationis Pontificis uiuentis.*
 A.C. *Coronationis eiusdem.*
 A. *Anniuersarij exequiarum Pontificis
immediate defuncti.*
Cancellaria autem non seruat.
 A. *Anniuersarij exequ. Cardinalium.*
Cancellaria vero non seruat.
 G. *Vindemiarum tempore in causis ordi
narijs in prima instantia ferie petē
tibus conceduntur arbitrio iudicis
si principalis vel procurator in vin
demijs sit sit impeditus.*

I N C E R T A.

- A. *Quando Pōtifex ab Vrbe proficiscitur
ultra xl. miliaria, & secum ducit
Officiales.*
*Cancellaria tamen fit semper ubi ipse
Pontifex morator.*
 A. *Quando venit publice aliquis Orator
ad praestandū obedientiam Pontifici.*
*Cancellaria vero non habet hoc festum
neque infra scripta.*
 A. *Quando publicātur noui Cardinales.*
 A. *Quando nouus Cardinalis Vrbem pri
ma vice publice intrat.*
 A. *Quando aliquis legatus de latere re
uertit.*

vertitur publice ad Urbem.

- A. Quando fit Consistorium publicum.
 C. Quando fit Consilium publicum.
 C. Ingressus Senatoris cum duobus sequentibus.

O Mnia festa supradicta, quæ habent P. in margine sunt obseruanda de præcepto S. R. E. & quæ habent D. sunt ex deuotione & cōsuetudine Almæ Urbis Ro, & quæ habent A. sunt Apostolici Palatii, & quæ habent C. sunt Curia Capitoline. Quæ uero insimul habēt A. et C. sunt Apostolici Palatii, & Curia Capitoline.

Cancellaria tamen non seruat quedam festa Apostolici Palatii, prout suis locis annotatū fuit.

Cancellaria fit qualibet die Martis, Iouis, & Sabbati non feriata, & quando dies Cancellariæ est feriata, sit die precedenti non feriata.

F I N I S.

Superiorum Permissu.

R O M Æ,

Apud Gulielmum Facciottum. 1694.

ANT 1319049

1825

